

การรับรู้เกี่ยวกับ มิซิมะ ยุกิโอะในประเทศไทย ในทศวรรษ 1970

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะ ยุกิโอะผ่านการแปลงงานวรรณกรรมของมิซิมะในช่วง ค.ศ. 1970 ซึ่งเป็นช่วงที่งานวรรณกรรมมิซิมะจำนวนมากได้รับการแปลในไทย การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้มุมมองทางสังคมวิทยาจากแนวความคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยอ จากการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติกรแปลได้ประนีประนอมความเป็นมิซิมะกับบริบทสังคมไทยโดยการไม่แปลผลงานของมิซิมะที่มีเนื้อหาขัดต่อชนบสังคมไทย นอกจากนี้นิตยสารปัญญาชนต่างๆ ได้สร้างการรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะในแง่ของนักเขียนที่ฝึกฝนอุดมการณ์เชิดชูระบอบจักรพรรดิและนิยามวรรณกรรมของมิซิมะว่าเป็นวรรณกรรมแนวอีโรติก ในทางตรงกันข้าม ผู้ปฏิบัติกรแปลที่แปลและจัดพิมพ์งานวรรณกรรมของมิซิมะในเวลาเดียวกันกลับเน้นย้ำความเป็นอัจฉริยะทางการประพันธ์และชี้ให้ผู้อ่านรับรู้มิซิมะที่ผลงานวรรณกรรมมากกว่าที่ตัวตน

คำ

สำคัญ

การแปลศึกษา, วรรณกรรมญี่ปุ่น, มิซิมะ ยุกิโอะ, ปีแอร์ บูร์ดิเยอ

The reception of Mishima Yukio's works in the 1970s

Abstract

The objective of this article was to study the reception of Mishima Yukio through his translated literary works in the 1970s when his many literary works were translated into Thai. This study considered Pierre Bourdieu concept-based sociological perspective. The results of this study revealed that the author writing style and Thai context was compromised by agents through avoidance of translating Mishima works whose content was contrary to Thai tradition. In addition, intellectual magazines created a reception of the author as an imperialist ideology writer and defined his works as erotic literature. In contrast, an agent who translated and published his works emphasized on his literary intellect and directed the audience to perceive his own identity through his works

Key words

Translation Studies, Japanese Literature, Mishima Yukio, Pierre Bourdieu

1. บทนำ

ในวรรณกรรมญี่ปุ่นสมัยใหม่ (近代文学) ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย ผลงานของมิซึมะ ยูกิโอะ (三島由紀夫) นับว่ามีจำนวนค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับนักเขียนวรรณกรรมญี่ปุ่นสมัยใหม่คนอื่น แม้ผลงานวรรณกรรมของมิซึมะแม้จะไม่ได้รับการสนับสนุนการจัดแปลก็ตาม แต่กลับเป็นที่ถูกกล่าวถึงในกลุ่มปัญญาชนไทยในช่วง ค.ศ. 1970 มากกว่านักเขียนคนอื่น ๆ¹ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ปัญญาชนไทยในช่วงเวลานั้นรู้จักมิซึมะก็คือความทะเยอทะยานของเขาที่มุ่งมั่นสร้างตนเองให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้อ่านชาวต่างประเทศผ่านการแปลผลงานตนเองออกเป็นภาษาอังกฤษ คูโบะตะ ยูโกะ (久保田裕子, 2002) ได้ศึกษาเอกสารขั้นต้นที่เกี่ยวข้องกับมิซึมะพบว่า หลังจากที่มิซึมะได้รับเสียงตอบรับอย่างดีจากผู้อ่านชาวอเมริกันจากการแปลเรื่อง ชิโอะซะอิ (『潮騒』 The Sound of Waves) ในปี ค.ศ. 1954 มิซึมะก็ได้เริ่มสร้างสรรค์ผลงานโดยคำนึงถึงผู้อ่านชาวตะวันตกและแปลผลงานของตนเองให้ออกสู่สายตาของชาวตะวันตกให้มากที่สุดโดยหวังว่าตนเองจะมีชื่อเสียงระดับโลกและได้รับรางวัลโนเบลสักวันหนึ่ง นอกจากนี้เมื่อครั้งที่มิซึมะผิดหวังจากเสียงตอบรับของผู้อ่านชาวญี่ปุ่นต่อผลงานชุด โฮโจ โนะ อุมิ (『豊饒の海』 The Sea of Fertility) เขาได้ส่งจดหมายไปหา Donald Keene ผู้แปลงานวรรณกรรมของเขาในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1970 เพื่อขอให้แปลผลงานชุดนี้ออกเป็นภาษาอังกฤษ โดยหวังว่าจะมีผู้อ่านชาวต่างชาติสักคนที่เข้าใจผลงานของเขา (三島由紀夫, 1998) ก่อนที่เขาจะพาพิธีเซ่ปุกุ (切腹) คำนว่นท้องฆ่าตัวตายเพื่อล้างความอับอายจากความล้มเหลวในการปราศรัยต่อหน้ากองกำลังป้องกันตนเองในวันที่ 25 พฤศจิกายน ค.ศ. 1970

แม้ว่าการแปลผลงานวรรณกรรมของมิซึมะเป็นภาษาอังกฤษได้ส่งผลให้ผลงานวรรณกรรมของมิซึมะแพร่หลายออกเป็นภาษาอื่น ๆ รวมทั้งภาษาไทยในเวลาต่อมาก็ตาม แต่ด้วยตัวตนของมิซึมะที่มีบทบาทในสังคมที่หลากหลาย ทั้งในด้านการสร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรม การยึดมั่นในอุดมการณ์จิตวิญญาณนักรบแบบดั้งเดิม และรสนิยมทางเพศที่ไม่ชัดเจนนั้น ได้ส่งผลให้กระบวนการแปลงานวรรณกรรมของมิซึมะในหลายประเทศถูกจำกัดด้วยมิติทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ ด้วยเหตุนี้การศึกษาของคัพระกอบภายนอกการแปลวรรณกรรมของมิซึมะจึงสามารถสะท้อนให้เห็นการรับรู้เกี่ยวกับมิซึมะในบริบทสังคม การเมือง และวัฒนธรรมของชาติต่างๆ ในแต่ละยุคสมัย

เมื่อกระบวนการผลิตงานแปลหรือการแปลของผู้แปลนั้นไม่สามารถตัดขาดจากภูมิหลังทางสังคมได้ เพื่อศึกษาของคัพระกอบภายนอกตัวบทแปลผ่านมุมมองทางด้านสังคมวิทยาอย่างลึกซึ้งนั้น นักวิชาการได้นำแนวความคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) มาใช้ในการอธิบายการแปลในฐานะที่เป็นปฏิบัติการทางสังคมประการหนึ่ง บูร์ดิเยอมองว่าในปฏิบัติการใดๆ ในสังคมก็ตามย่อมมีผู้กระทำการ (Agency) ซึ่งในที่นี้หมายถึงผู้ปฏิบัติการแปล ผู้ปฏิบัติการแปล² ได้สร้างสรรค์งานแปลออกมาภายใต้ฮาบิทัส (Habitus)³ ของตนเอง กล่าวคือภายใต้กระบวนการแปลต่างๆ ที่ผู้ปฏิบัติการแปลกระทำขึ้นนั้นเกิดจากการการปฏิสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติการแปลในโครงสร้างสังคมที่ถูกสั่งสมมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน สิ่งเหล่านี้ได้สร้างให้ภูมิหลัง รสนิยมหรืออุดมการณ์ ฯลฯ ของผู้ปฏิบัติการแปลแตกต่างกันและส่งอิทธิพลให้ผู้ปฏิบัติการแปลใช้อำนาจในการคัดสรรตัวบทแปล กำหนดจัดวางตำแหน่งแห่งที่ของงานแปล หรือปรับ

¹ จากการศึกษาวารสาร สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ภายใต้บรรณาธิการสุชาติ สวัสดิ์ศรี พบว่าแม้จะมีการกล่าวถึงมิซึมะ 3 ครั้ง คือในฉบับเดือนตุลาคม พ.ศ. 2515 ฉบับเดือนเมษายน พ.ศ. 2516 และฉบับเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2517 ก็ตาม แต่นอกเหนือจากชื่อของมิซึมะแล้ว มีเพียงการกล่าวถึงการฆ่าตัวตายกะวะซะตะ ยะซุนะริ ในฐานะเจ้าของผลงานรางวัลโนเบลฉบับเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2517 เท่านั้น

² ผู้ปฏิบัติการแปล ในที่นี้หมายความถึง ผู้แปลและผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตงานแปลทั้งในแง่บุคคลและองค์กร เช่น บรรณาธิการ สำนักพิมพ์ ฯลฯ

³ ในเชิงสังคมวิทยา ฮาบิทัส คือโครงสร้างหนึ่งภายในหน่วยหนึ่ง (อาจหมายถึงตัวบุคคล กลุ่มสังคม หรือชนชั้นก็ได้) อันเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ของหน่วยนั้นกับโครงสร้างสังคมภายนอกผ่านการศึกษาหรือการปฏิบัติซ้ำๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน จนฝังและสั่งสมเป็นประสบการณ์และความชำนาญจนกลายเป็น “ความโน้มเอียงทางอุปนิสัย” (disposition) สิ่งนี้จะสะท้อนผ่านอาชีพการงานหรือกลุ่มคนและผลิตซ้ำโครงสร้างสังคมและผู้คนหรือกลุ่มคนเหล่านั้น (สุนีย์ ประสงค์บัณฑิต, 2553)

แต่งงานแปลให้สอดคล้องกับโครงสร้างสังคม (Liu, 2012, p.1169) ตัวอย่างเช่น Liu (2012) ศึกษาอาชีพที่สของ Yan Fu ผู้แปลชาวจีนที่มีบทบาทโดดเด่นในช่วงปี ค.ศ. 1900 อันเป็นช่วงที่งานแปลตะวันตกเฟื่องฟูมากในสังคมจีน พบว่าการแปลของ Yan Fu มาจากอาชีพที่สของเขาที่มีอุดมการณ์มุ่งฟื้นฟูเงินที่บอบช้ำจากสงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่ 1 ให้พ้นจากความอ่อนแอของราชวงศ์ชิงผ่านการสร้างคนให้ตื่นรู้จากความรู้ของโลกตะวันตกที่ถ่ายทอดผ่านงานแปล

ภายในพื้นที่ทางสังคมนั้นแบ่งออกเป็นฟิลด์ (field) ต่างๆ ในเชิงสังคมวิทยา ฟิลด์หมายถึงพื้นที่ที่อาชีพที่สเข้ามาปฏิสัมพันธ์ แข่งขัน ต่อสู้เพื่อช่วงชิงทุน (Capital) ภายใต้กติการ่วมกัน ในเชิงการแปลศึกษา ฟิลด์คือพื้นที่ของวงการวรรณกรรมแปลที่อาชีพที่สของผู้ปฏิบัติการแปลเข้ามาปฏิสัมพันธ์และแข่งขันกัน ไม่ว่าจะเป็นการช่วงชิงพื้นที่ของประเภทและชนิดวรรณกรรม การแข่งขันของกลุ่มผู้ผลิตงานวรรณกรรมแปลต่างๆ ฯลฯ โดยฟิลด์ของวงการวรรณกรรมย่อมสัมพันธ์เชื่อมโยงกับฟิลด์อื่นๆ อีกด้วย Sameh Hanna (2017) ได้นำแนวคิดนี้ศึกษาการแปลบทละครเรื่อง Hamlet ในภาษาอาหรับและพบว่าผู้แปลได้บิดเบือนต้นฉบับ เช่น เปลี่ยนการจบแบบโศกนาฏกรรมให้กลายเป็นสุขนาฏกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะแรงกดดันทางรสนิยมการชมละครของผู้ชมในสมัยนั้นที่ปรารถนาจะชมละครที่มีเนื้อเรื่องที่ตนเองถูกใจ ซึ่งหากบทละครไม่ถูกใจผู้ชม ผู้สร้างก็อาจประสบปัญหาทางด้านทุนต่อไปได้ ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่ากระบวนการผลิตงานแปลเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนไม่สามารถทำความเข้าใจด้วยศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งหรือผ่านองค์ประกอบเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งได้ การนำแนวความคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยออันเป็นแนวคิดที่เน้นการทำความเข้าใจปฏิบัติการในสังคมหลากหลายมิติมาอธิบายกระบวนการผลิตงานแปลจะทำให้สามารถเข้าใจกระบวนการผลิตงานแปลในหลากหลายแง่มุมยิ่งขึ้น

ในบทความนี้จะศึกษากระบวนการแปลวรรณกรรมของมิซิมะ ยูกิโอะภายใต้มิติทางสังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศไทยในช่วง ค.ศ. 1970 ซึ่งเป็นช่วงที่งานวรรณกรรมมิซิมะเริ่มได้รับการแปลและแพร่หลายในสังคมไทยสูงสุดผ่านแนวความคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยอ เพื่อตอบคำถามว่างานวรรณกรรมของมิซิมะถูกคัดสรรมาแปลโดยผู้ปฏิบัติการแปลอย่างไร และภายในวงการการแปลวรรณกรรมญี่ปุ่นช่วง ค.ศ. 1970 งานวรรณกรรมของมิซิมะถูกรับรู้ผ่านกระบวนการแปลอย่างไร โดยการศึกษาครั้งนี้ไม่เพียงแต่จะทำความเข้าใจถึงการรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะ ยูกิโอะในบริบทสังคมไทยช่วง ค.ศ. 1970 เท่านั้น หากแต่ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาและการรับรู้วรรณกรรมแปลญี่ปุ่นอื่นๆ ในช่วงเวลาดังกล่าว อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาจากการศึกษากระบวนการแปลผ่านมุมมองทางด้านสังคมวิทยาต่อไป

2. การแปลงานวรรณกรรมมิซิมะและการรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะในประเทศต่างๆ

งานวรรณกรรมแปลของมิซิมะนั้นเริ่มจากการแปลผลงานจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาอังกฤษในช่วงปี ค.ศ. 1960-1970 เป็นจำนวนมาก แต่เฉพาะในช่วงหลังปี ค.ศ. 2000 ก็ยังคงมีงานแปลวรรณกรรมของมิซิมะเป็นภาษาอังกฤษจำนวนกว่า 19 ชิ้นซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างตัวมิซิมะกับนักแปลวรรณกรรมญี่ปุ่นที่มีความสามารถสูง อย่าง Donald Keene, Edward Seidensticker, John Nathan และ Ivan Morris (稲田大貴, 2015, p.307) จากผลงานที่แปลเป็นภาษาอังกฤษเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะถ่ายทอดภาพแทนประเทศญี่ปุ่นออกสู่สายตาของชาวตะวันตกเท่านั้น (テレングト・アイトル, 2012, p. 61) หากแต่ยังเป็นใบเบิกทางไปสู่การแปลผลงานของมิซิมะสู่ภาษาต่างประเทศอื่นๆ ตามมาในภายหลังอีกด้วย

คุโตะ ยูโกะ (久保田裕子,2002) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระแสนิยมการแปลวรรณกรรมมิซิมะในอเมริกาช่วงปี ค.ศ. 1950 เดิม M. Weatherby ต้องการจะแปลเรื่องคะเม็น โนะ โคะกุสะกุ (『仮面の告白』) ผลงานวรรณกรรมเชิงรักร่วมเพศของมิซิมะ แต่เมื่อปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดพิมพ์แล้วก็ต้องชะลอการแปลวรรณกรรมเรื่องนี้เอาไว้เนื่องจากสังคมอเมริกาในเวลานั้นยังมีอคติต่อแนวคิดรักร่วมเพศในทางคริสต์ศาสนาอยู่ จึงแปลเรื่อง ชิโอะซะอิ (『潮騒』) เป็นเรื่องแรกแทน เนื่องจากว่าวรรณกรรมเรื่องนี้มีความแปลกประหลาดแตกต่าง (exotic) จากวรรณกรรมตะวันตก (久保田裕子,2002, p.108-109)หลังจากที่ ชิโอะซะอิ ได้รับความนิยมอย่างสูงจากผู้อ่านชาวอเมริกันแล้ว ก็ได้ถูกแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน ฯลฯ คุโตะตัดสินนิยฐานว่าหลังจากที่ผลงานเริ่มได้รับความนิยมในกลุ่มผู้อ่านชาวตะวันตกแล้ว มิซิมะก็เริ่มสร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมที่คำนึงถึงปฏิกิริยาของผู้อ่านชาวตะวันตกโดยการจงใจใส่ความเป็นตะวันตกออกไปในงานของตนเอง ด้วยเหตุนี้ในช่วงปี ค.ศ. 1960 ผลงานเรื่อง คิงกะกุจิ (『金閣寺』) ของมิซิมะจึงได้รับความนิยมไปพร้อมกับกระแสความนิยมพุทธปรัชญาแบบเซนในอเมริกา อย่างไรก็ตามการสร้างสรรคผลงานเรื่องสั้น “ยูโกะกุ” (『憂国』) ก็นับว่าเป็นการสะท้อนถึงความพยายามในการนิยาม “ความเป็นญี่ปุ่น” แบบใหม่ที่ก้าวข้ามภาพจำ (stereotype) ของญี่ปุ่นเดิมๆ แก่ผู้อ่านชาวต่างชาติ เช่นเดียวกับงานวิจัยของCecchi Annie (アニー・ティッキ,1988) ที่ศึกษาการแปลวรรณกรรมมิซิมะในประเทศฝรั่งเศสว่างานของมิซิมะเริ่มแปลในช่วงปี ค.ศ. 1960 โดยมี คิงกะกุจิ เป็นผลงานแปลเรื่องแรกเนื่องจากเป็นผลงานที่มีความลึกลับและความแปลกแตกต่างแบบตะวันออกจากนั้นงานวรรณกรรมของมิซิมะก็ได้รับการแปลออกมาเรื่อยๆ จนกระทั่งปี ค.ศ. 1968 วรรณกรรมเรื่อง โกะโระ โนะ เอโก (『午後の曳航』) ได้ส่งผลให้งานวรรณกรรมของมิซิมะถูกจับตามองจากผู้อ่านชาวฝรั่งเศส

มากขึ้น นอกจากนี้การทำพิธีเซบูปุคุของมิซิมะในเวลาต่อมาก็ได้สร้าง “ความเป็นญี่ปุ่น” รูปแบบใหม่ที่แตกต่างนักเขียนอื่น เช่น ควะบะตะ ยะซุนะริ นักเขียนรางวัลโนเบลคนแรกของญี่ปุ่น

ในส่วนของกรรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะในสหภาพโซเวียตนั้น มุระกะมิ ชิเอะโกะ (村上智子,2014) พบว่าเมื่อเทียบกับประเทศอื่นแล้ว การเผยแพร่วรรณกรรมมิซิมะค่อนข้างล่าช้า ทั้งนี้เนื่องมาจากมิซิมะถูกมองว่าเป็นนักเขียนที่ยึดมั่นอุดมการณ์ฟาสซิสต์ งานวรรณกรรมของมิซิมะจึงขัดต่ออุดมการณ์คอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียตและถูกมองว่าเป็น “หนังสือต้องห้าม” ในเวลานั้น จนกระทั่งเข้าสู่ยุคเปเรสตรอยคา (ค.ศ. 1985-1991) ที่การเซ็นเซอร์สิ่งพิมพ์เริ่มเบาบางลง ผลงานของมิซิมะจึงได้เผยแพร่ออกสู่สายตาผู้อ่านครั้งแรก โดยเรื่องสั้น “ยูโกะกุ” (『憂国』) ได้ถูกแปลและตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1988 ภายหลังจากที่เรื่องสั้นเรื่องนี้เผยแพร่ออกไป ส่งผลให้นักอ่านที่เป็นนักโทษคนหนึ่งในโซเวียตคว้านทองฆ่าตัวตายตามตัวละครเอกเรื่องนี้ไปด้วย เช่นเดียวกับในสาธารณรัฐประชาชนจีน แม้จะมีกรแปลวรรณกรรมของมิซิมะตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1970 ก็ตาม แต่งานวรรณกรรมเหล่านั้นกลับถูกวิจารณ์ว่าเป็นงานของนักเขียนที่มุ่งสร้างลัทธินิยมจักรพรรดิและลัทธิบูชิโดขึ้นใหม่เพื่อให้ญี่ปุ่นทำสงครามเข้ารุกรานชาติอื่นๆ อีกครั้ง ซึ่งสิ่งนี้ถือว่าเป็นศัตรูต่อยุคปฏิวัติวัฒนธรรม (ค.ศ. 1966-1976) อย่างยิ่ง จนเมื่อเข้าสู่ช่วงปี ค.ศ. 1990 ผลงานวรรณกรรมของมิซิมะจึงได้กลับมาถูกยกย่องทางด้านวรรณศิลป์อีกครั้ง ในทางกลับกันเมื่อสำรวจการแปลวรรณกรรมของมิซิมะในประเทศไต้หวันที่เคยตกอยู่ใต้อาณานิคมของประเทศญี่ปุ่นเมื่อ ค.ศ. 1895-1945 พบว่าไต้หวันรับวรรณกรรมญี่ปุ่นเสมือนดังวรรณกรรมของชาติตนเองมาตั้งแต่อดีต ด้วยเหตุนี้กรแปลวรรณกรรมของมิซิมะจึงปรากฏมาตั้งแต่ช่วง ค.ศ. 1960 และมีการรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะผ่านอุดมการณ์ทางการเมืองที่เบาบางกว่าประเทศอื่น ๆ (テレングト・タイトル,2010)

จากการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมา จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะผ่านผลงานวรรณกรรมที่ได้รับการแปลออกเป็นภาษาต่างๆ นั้น ล้วนแตกต่างกันออกไปตามแต่ภูมิหลังทางสังคมและอุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละชาติ ผู้อ่านชาวตะวันตกรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะผ่านผลงานวรรณกรรมที่มีความแปลกแตกต่างแบบตะวันออกตามแนวคิดบูรพาคติศึกษา (Orientalism) เป็นหลัก ในทางกลับกันการรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะในโซเวียตและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของญี่ปุ่นกับประเทศต่างๆ ในสมัยนั้น และสัมพันธ์กับอิทธิพลจากอุดมการณ์ทางการเมืองและชีวิตของมิซิมะมากกว่าตัวผลงานวรรณกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นตามสถานการณ์ทางการเมืองในแต่ละยุคสมัย

ในส่วนของประเทศไทย น้ำทิพย์ เมธเศรษฐ (ナムティップ・メータセト, 2015, p.33-34) กล่าวถึงการรับรู้ของผู้อ่านชาวไทยต่อวรรณกรรมของมิซิมะไว้ว่า ชื่อของมิซิมะนั้นปรากฏในข้อเขียนและบล็อกต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ที่เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยนั้นได้ให้ความสนใจต่อตัวตนของมิซิมะในฐานะของนักเขียนชาตินิยม อย่างไรก็ตาม น้ำทิพย์ได้ตั้งข้อสังเกตว่า การรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะในไทยน่าจะเป็นเพียงการรับรู้ที่ได้รับอิทธิพลมาจากบทความของผู้อ่านชาวตะวันตกมากกว่าการอ่านงานวรรณกรรมของมิซิมะอย่างแท้จริง ทั้งนี้จะเห็นได้จากข้อเขียนแนะนำเกี่ยวกับมิซิมะนั้นมักกล่าวถึงทรศนะทางการเมือง การเทิดทูนสถาบัน ความนิยมในการทหาร ฯลฯ มากกว่าที่จะวิพากษ์วิจารณ์ตัวบทวรรณกรรมของมิซิมะนั้นเอง อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากบทความของน้ำทิพย์แล้ว จนถึงปัจจุบันนี้ยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาการรับรู้วรรณกรรมของมิซิมะในไทยอย่างจริงจัง

3. การแปลวรรณกรรมของมิซิมะในช่วง ค.ศ. 1970

จากการศึกษาวรรณกรรมแปลของมิซิมะที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยพบว่าในช่วงปี ค.ศ. 1970 นี้มีทั้งงานประเภทนวนิยายขนาดยาวและเรื่องสั้น ผลงานเกือบทั้งหมดเป็นการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย (ยกเว้น คินผัง ที่แปลจากภาษาฝรั่งเศส) ผลงานวรรณกรรมของมิซิมะได้รับการแปลอย่างต่อเนื่องในช่วงปี ค.ศ. 1970 ทว่าเมื่อเข้าสู่ช่วงปี ค.ศ. 1980 กลับไม่มีผลงานใหม่ๆ ที่ถูกแปลออกมาเลย จนกระทั่งเมื่อเข้าสู่ช่วงปี ค.ศ. 1990 มีเพียง วิหารทอง: มายาแห่งสัจจะ (2534) และ วิถีแห่งชาบูไร (2538) เท่านั้นที่ได้รับการแปลเพิ่มเติมและไม่มีการแปลผลงานใหม่ๆ ออกมาในช่วงปี ค.ศ. 2000 อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าสนใจจากการแปลวรรณกรรมของมิซิมะก็คือ ผลงานแปลวรรณกรรมของมิซิมะก็ถูกแปลซ้ำในหลากหลายสำนวนแปลและถูกตีพิมพ์ซ้ำมาเรื่อยๆ เช่น เลือดรักชาติ และ เสียงคลื่นที่รินรมยใจ มีการแปลซ้ำถึง 3 สำนวนแปล เป็นต้น

เมื่อมองในแง่ของผู้สนับสนุนการแปลแล้ว แม้ว่ากระแสวรรณกรรมของมิซิมะในช่วง ค.ศ. 1970 จะโดดเด่นก็ตาม แต่กลับไม่มีผลงานเรื่องใดเลยที่ได้รับการสนับสนุนการแปลจากองค์กรญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานของมิซิมะไม่เคยถูกคัดเลือกมาบรรจุในรวมเรื่องสั้นของนักเขียนที่มีชื่อเสียงของญี่ปุ่นที่จัดแปลโดยคณาจารย์และนักศึกษาคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย⁴ แม้แต่ครั้งเดียว ในบทนำของ เรื่องสั้นญี่ปุ่น 3 ศาสตราจารย์เค็นสุเกะ ทะมะเออิ⁵ กล่าวว่า “เรื่องสั้นที่แปลและรวมพิมพ์ไว้ในหนังสือเรื่องสั้นญี่ปุ่นทั้งสามเล่มนี้ ล้วนแต่เป็นเรื่องที่เป็นตัวแทนของวรรณคดีญี่ปุ่นสมัยใหม่ทั้งสิ้น” (Kensuke Tamai, 2522, น. ฅ) การ

⁴ ผลงานแปลรวมเรื่องสั้นญี่ปุ่นของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับการสนับสนุนการแปลจาก The Japan Foundation และองค์กรญี่ปุ่นอื่นๆ หนังสือรวมเรื่องสั้นญี่ปุ่นมีทั้งหมด 6 เล่ม เรื่องสั้นญี่ปุ่น 1-3 (2520, 2522, 2522) เป็นการรวมผลงานของนักเขียนญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียงหลายท่าน เรื่องสั้นญี่ปุ่น 4 (2533) เป็นการรวมผลงานเรื่องสั้นของอะกิตะฮะวะ ริวโนะซุเกะ เรื่องสั้นญี่ปุ่น 5 (2537) เป็นการรวมผลงานเรื่องสั้นของอะซุชิ โอะซามุ และ เรื่องสั้นญี่ปุ่น 6 (2543) เป็นการรวมผลงานเรื่องสั้นของมิยะฮะวะ เค็นจิ

⁵ ศาสตราจารย์อากันดะของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในเวลานั้น

ที่ผลงานของมิซิมะไม่ถูกคัดเลือกมาแปลภายใต้ชื่อของสถาบันการศึกษาและไม่ถูกสนับสนุนการตีพิมพ์จากองค์กรญี่ปุ่นเลยนั้นอาจประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยประการหนึ่งนั้นผลงานของมิซิมะอาจไม่เหมาะสมที่จะ “เป็นตัวแทนของวรรณคดีญี่ปุ่น” สำหรับวงการวิชาการหรือสำหรับองค์กรญี่ปุ่นที่จะเข้าไปสนับสนุนการจัดพิมพ์ในเวลานั้น ทั้งนี้ Telengut Aitor (テレングト・アイトル, 2010, p.164) กล่าวว่าในสายตาของผู้อ่านชาวญี่ปุ่นแล้ว มิซิมะคือ “ความสับสน” (カオス) รูปแบบหนึ่งในสังคมญี่ปุ่นเนื่องจากภาพลักษณ์ของมิซิมะ ทั้งในแง่ของบทบาททางด้านการเมือง อัจฉริยะทางด้านการวรรณศิลป์ ความผิดปกติทางจิต ความบ้าคลั่ง ฯลฯ ได้ผสมปนเปกันจนแยกไม่ออกจึงทำให้ผลงานวรรณกรรมของมิซิมะมีสถานะที่แตกต่างจากวรรณกรรมของนักเขียนชาวญี่ปุ่นคนอื่น

4. การรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะของปัญญาชนพหุวัย

การแปลงานวรรณกรรมของมิซิมะปรากฏขึ้นครั้งแรกในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1974 โดยการแปลครั้งนั้นเป็นการแปลวรรณกรรมเรื่องสั้น “เลิตรักชาติ” ลงตีพิมพ์ในวารสาร สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับกุมภาพันธ์ 2 วารสาร สังคมศาสตร์ปริทัศน์ นั้นเป็นวารสารที่สร้างฐานเครือข่ายของปัญญาชนไทยในช่วง ค.ศ. 1970 ตัววารสารได้เริ่มเผยแพร่สู่ผู้อ่านตั้งแต่ ค.ศ. 1963 ในฐานะของวารสารวิชาการและยุติการเผยแพร่ใน ค.ศ. 1976 วารสารสามารถแบ่งออกเป็น 2 ยุคตามบรรณาธิการ ยุคแรกคือ สุลักษณ์ ศิวรักษ์ (ค.ศ. 1963 -1968) และยุคที่ 2 คือสุชาติ สวัสดิ์ศรี (ค.ศ. 1969-1976) ในช่วงที่เปลี่ยนบรรณาธิการเป็นสุชาติ สวัสดิ์ศรีนั้นวารสารได้ลดความเป็นวิชาการลงและนำวรรณกรรมไทยและวรรณกรรมแปลจากต่างประเทศเข้ามานำเสนอมากขึ้น แนววรรณกรรมที่วารสาร สังคมศาสตร์ปริทัศน์ นิยมนำมาลงพิมพ์มักมีเนื้อหาสะท้อนความอยุติธรรมในสังคมและการวิพากษ์วิจารณ์การเมืองในช่วงเวลานั้น เช่น เรื่องสั้นที่

สะท้อนการถูกกดขี่ของชนชั้นแรงงานเรื่อง “กรรมกรรถไฟ” (“Switchman”) ของ Alexander Serafimovich เป็นต้น (ทนพร ตรีรัตน์สกุลชัย, 2561) โดยบรรณาธิการสุชาติกล่าวไว้ว่าแนววรรณกรรมนั้นมาจาก “อารมณ์ร่วมที่เกิดจากการอ่านหนังสือต่างประเทศยุคหนึ่ง คืออารมณ์ร่วมในการต่อต้านสงคราม โดยเฉพาะสงครามเวียดนาม อารมณ์ร่วมของอุดมการณ์สังคมนิยม...ที่มีอารมณ์ร่วมไปเช่นนั้น (...) น่าจะเป็นเพราะเขาเป็นคนชั้นกลางระดับล่างดังนั้นจึงมีความรู้สึกร่วมกับความทุกข์ยากของชนชั้นผู้ยากไร้ ซึ่งจากตรงนี้เองที่เขารู้สึกเป็นปฏิกิริยาต่อ “ระบบอยุติธรรมทุกประเภท” ในโลก” (สัมพันธ์ ก้องสมุทร, 2548, น. 167-168)

ก่อนที่เรื่องสั้น “เลิตรักชาติ” จะปรากฏในวารสาร สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับกุมภาพันธ์ 2 มิซิมะถูกกล่าวถึงมาก่อนหน้านั้นว่าเป็น “นักเขียนชาวญี่ปุ่นซึ่งยอมฆ่าตัวตายเพื่อคุณค่าต่างๆ ของคนญี่ปุ่นเมื่อสามปีก่อน” (ผู้สื่อข่าววรรณกรรม, 2515b, น. 118) “ฆ่าตัวตายเพราะเหตุผลอยากดังทางการเมือง” (ผู้สื่อข่าววรรณกรรม, 2515a, หน้า 115) และเพื่อ “เรียกร้องการกลับไปสู่ระบบฟาสซิสต์โดยมีจักรพรรดิเป็นศูนย์กลาง” (ผู้สื่อข่าวจากญี่ปุ่น, 2516, น. 5) ข้อความเหล่านี้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าวารสาร สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ได้นำเสนอเกี่ยวกับมิซิมะในฐานะนักเขียนที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ชาตินิยมแบบเทิดทูนจักรพรรดิอยู่ก่อนแล้ว ด้วยเหตุนี้การนำผลงานเขียนเรื่อง “เลิตรักชาติ” ที่มีเนื้อหาสะท้อนถึงอุดมการณ์ของมิซิมะที่ฝักใฝ่สถาบันจักรพรรดิและทหารมาบรรจุในวารสาร สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ที่มีอุดมการณ์ซ้ายใหม่มุ่งตีแผ่ถึงความอยุติธรรมของชนชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฉบับกุมภาพันธ์ 2 ฉบับที่มุ่งวิพากษ์วิจารณ์ญี่ปุ่นเช่นนี้ แสดงให้เห็นถึงการจงใจนำภาพของมิซิมะและเนื้อหาจากวรรณกรรมเรื่องสั้นเรื่องนี้มาต่อยอดย้ำความคลั่งชาติของคนญี่ปุ่นที่เข้ามาสร้างอิทธิพลทางเศรษฐกิจในสังคมไทยช่วงปี ค.ศ. 1970 นั้นเอง

หลังจากที่วารสาร สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ปิดตัวลงใน พ.ศ. 2519 สุชาติ สวัสดิ์ศรีได้มาเป็นบรรณาธิการให้แก่ นิตยสาร โลกหนังสือ นิตยสารวรรณกรรมที่สำคัญอีก ฉบับหนึ่งของไทยในช่วง ค.ศ. 1970-1980 นิตยสาร โลก หนังสือ กำเนิดขึ้นในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2520 ภายใต้ การบริหารงานของสำนักพิมพ์ดวงกมลและได้สร้างความ คึกคักให้แก่วงการวรรณกรรมไทยอีกครั้งภายหลังการ นิรโทษกรรมนักโทษคดี 6 ตุลาคม 2519 ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2520 (กัญญา กองทอง, 2541, น. 150) พิเชฐ แสงทอง (2559, น. 81) กล่าวว่า นิตยสาร โลกหนังสือ มีบทบาทสำคัญในการ “เป็นสนามแห่งการ วิวาทะทางศิลปะและวรรณกรรมครั้งสำคัญ และกลายเป็นพื้นที่ที่ให้เกิดการกำเนิดใหม่ของวรรณกรรมสะท้อน สังคม ที่หลายคนในยุคนั้นก็ยิ่งเรียกว่าเป็น “วรรณกรรม เพื่อชีวิต” แต่เป็น “เพื่อชีวิตที่เปลี่ยนแปลงตัวเองแล้ว”” นอกเหนือจากการนำเสนอเรื่องราวของแวดวง วรรณกรรมไทยและผลงานเรื่องสั้นที่น่าสนใจของนัก เขียนไทยในช่วงเวลานั้นแล้ว นิตยสาร โลกหนังสือ ยัง ได้นำเสนอวรรณกรรมต่างประเทศ เช่น วรรณกรรมญี่ปุ่น ที่สะท้อนชีวิตของผู้คนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในสังคม ตามอุดมการณ์ของตัวนิตยสาร แม้ว่าในนิตยสาร โลก หนังสือ ไม่มีการนำเสนองานวรรณกรรมของมิซึมะเลย ก็ตาม แต่ก็มีการนำงานวรรณกรรมของมิซึมะที่ได้รับการ แปลเป็นภาษาไทยมาวิจารณ์ในคอลัมน์ใครใคร่อ่าน-อ่าน ไทย ซึ่งเป็นคอลัมน์แนะนำหนังสือประจำนิตยสาร

ในคอลัมน์ใครใคร่อ่าน-อ่าน ไทย บทความเรื่อง “เสียงคลื่นโหยหากระคนความปรารถนาทางกาย” (กอง บรรณาธิการ, 2520a, น.134) กล่าวถึงมิซึมะว่า “นวนิยายหลายเรื่องของเขาจัดเป็นผลงานทาง Erotic Literature ชั้นดีที่สร้างความหั่นไหวให้ผู้อ่าน” โดยเฉพาะเรื่อง เสียงคลื่น (2520) ได้แสดงถึง “เพศสัมพันธ์ ที่ปรากฏกลืนกรุ่นให้ผู้อ่านรู้สึกได้ทั่วไปจากนวนิยาย หลายต่อหลายเรื่องของเขา” ซึ่งสาเหตุที่แนววรรณกรรม ของมิซึมะเป็นเช่นนี้เนื่องจากเขา “มีแนวโน้มทางด้าน

อารมณ์ “รักร่วมเพศ”” อีกทั้งยังกล่าวถึงมิซึมะว่า “เป็น นักเขียนที่มีความคิดรุนแรง ที่ออกจะประหลาดอยู่หลาย อย่าง” (กองบรรณาธิการ, 2520b, น.141) และใน คอลัมน์ข่าวหนังสือ-ข่าวนักเขียน ไทย บทความเรื่อง “นักเขียนอาฟโร-เอเชียนแห่งญี่ปุ่นมาเยี่ยมสลัม คลองเตย” ได้นำเสนอทัศนคติของนักเขียนญี่ปุ่นต่องาน วรรณกรรมของมิซึมะและคะวะบะตะไว้ว่า “เราไม่ สนับสนุนงานประเภทนี้ ถือว่านักเขียนอย่างมิซึมาและ ความบาตะไม่ได้เขียนเพื่อประชาชน(...) งานแบบนี้ ช่วย ให้พวกเขาสามารถควบคุมความเคลื่อนไหว ทาง วัฒนธรรมประชาชน ให้เป็นไปในทางที่เขาคิดต้องการได้ อย่างเหมาะสม...” (กองบรรณาธิการ, 2520c, น. 11)

จะเห็นได้ว่าจากบทความต่างๆ จากสื่อสิ่งพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้เกี่ยวกับมิซึมะที่ สัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับฮาบิทัสของบรรณาธิการที่ สนใจในวรรณกรรมสะท้อนสังคมและมีอุดมการณ์เอียง ช้าย ฮาบิทัสของบรรณาธิการได้มีบทบาทสำคัญต่อการ กำหนดแนวเนื้อหาและการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ของ สิ่งพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ ในเวลาเดียวกัน ผู้อ่านอันได้แก่ปัญญา ชนหัวก้าวหน้าที่ฝึกฝนในอุดมการณ์เดียวกันกับสื่อสิ่ง พิมพ์เหล่านี้ก็ได้รับรู้เกี่ยวกับมิซึมะเฉพาะด้านที่สื่อเหล่านี้ นำเสนอ กล่าวคือ สำหรับปัญญาชนหัวก้าวหน้าแล้ว มิซึมะคือนักเขียนชาวญี่ปุ่นที่คลั่งชาติและเชิดชูระบบ จักรพรรดิอันเป็นอุดมการณ์ที่ตรงข้ามกับอุดมการณ์ซ้าย ใหม่ของปัญญาชนไทยในเวลานั้น อีกทั้งงานวรรณกรรม ของมิซึมาแม้จะถูกยกย่องในแง่วรรณศิลป์ แต่ก็ถูกเน้น ย้ำว่าเป็นเพียงวรรณกรรมอีโรติก ไม่ใช่วรรณกรรม สะท้อนสังคมตามอย่างที่ปัญญาชนซ้ายใหม่ในเวลานั้น นิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สุชาติ สวัสดิ์ศรีได้มองการแปล งานวรรณกรรมของมิซึมะ (รวมทั้งคะวะบะตะ) ในเวลา นั้นไว้ว่าเป็นเพียงการผูกขาดทางวรรณกรรมญี่ปุ่นรูปแบบหนึ่ง (กองบรรณาธิการ, 2520c, น. 11) และได้ พยายามนำเสนอวรรณกรรมญี่ปุ่นอื่นๆ ที่สะท้อนสังคม ให้แก่ผู้อ่านอีกด้วย

5. อีกมุมหนึ่งของการรับรู้เกี่ยวกับมิซึมะ:

ในปีเดียวกันกับที่เรื่องสั้น “เลือดรักชาติ” ปรากฏตัวขึ้นในวารสาร สังคมศาสตร์ปริทัศน์ นวนิยาย เสียงคลื่นที่รื่นรมย์ใจ (2517) ของมิซึมะก็ปรากฏสู่สายตาของผู้อ่านโดยสำนวนแปลของ ฉุน ประภาวิวัฒน์ ในเวลานั้นฉุนดำรงตำแหน่งเป็นอุปนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และได้เข้าร่วมประชุม The First International Conference on Japanese Studies ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 17-25 พฤศจิกายน ค.ศ. 1972 ในการประชุมครั้งนั้นฉุนได้รู้จักงานวรรณกรรมญี่ปุ่นที่น่าสนใจหลายเรื่อง จึงได้ “ทำหน้าที่บรรณารักษ์ในการเลือกหนังสือดีๆ มีคุณค่า (...) โดยที่ท่านผู้อ่านมีจำกัดเสียเวลาตระเวนไปเที่ยวเลือกสรรหาหนังสือดีๆ มีคุณค่ามาอ่านด้วยตนเอง” (ฉุน ประภาวิวัฒน์, 2517, ก) และคัดสรร เสียงคลื่นที่รื่นรมย์ใจ มาจัดแปล

ในคำนำ เสียงคลื่นที่รื่นรมย์ใจ ที่เขียนขึ้นโดยฉุนนั้นได้แนะนำเรื่องราวของนวนิยายเรื่องนี้และลักษณะเด่นทางการประพันธ์และความสามารถทางวรรณศิลป์ของมิซึมะ “ที่ทำให้จับใจผู้อ่านยิ่งนักโดยใช้ภาษาง่ายๆ ละเมียดละไม มีความไพเราะคล้ายกาพย์กลอนอ่อนๆ” (ฉุน ประภาวิวัฒน์, 2517, ค) ในคำนำนี้ยังกล่าวถึงรางวัลทางวรรณกรรมต่างๆ ที่มีมิซึมะได้รับและเสียงตอบรับผลงานของมิซึมะในต่างประเทศ เป็นต้นว่า “มีผู้เทียบเขาเท่าเทียมกับกามูส์ของฝรั่งเศสและขนานนามเขาว่าเป็นกิตและเฮมมิงเวย์ตะวันออก โดยสรุปก็ใคร่ยกย่องเขาว่าเป็นนักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของยุคปรตยุคบัน” (ฉุน ประภาวิวัฒน์, 2517, ข) นอกจากนี้ ฉุนยังได้แนะนำประวัติของมิซึมะโดยละเอียด (แต่เลี้ยงที่จะกล่าวถึง

ความเป็นรักร่วมเพศของมิซึมะ) แม้ฉุนจะกล่าวถึงอุดมการณ์ทางการเมืองของมิซึมะ เช่น การก่อตั้งสมาคมทะเลาะ โนะะ คะอิ (楯の會) เพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองในการส่งเสริมระบบจักรพรรดิ การบุกเข้าไปในกองบัญชาการของหน่วยกำลังป้องกันประเทศญี่ปุ่นเพื่อ “ให้โอวาทแก่กำลังทหารจำนวนหนึ่งพันคน” (ฉุน ประภาวิวัฒน์, 2517, ข) และทำพิธีคว้านท้องฆ่าตัวตายในเวลาต่อมา แต่ฉุนกลับทิ้งท้ายคำนำไว้ว่า “เรากันชีวิตประวัติของมิซึมะในด้านอื่นไว้ต่างหาก แต่เราจมาพากันซาบซึ้งในอัจฉริยภาพในทางวรรณคดีของมิซึมา” (ฉุน ประภาวิวัฒน์, 2517, คำนำ)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าคำนำของฉุนได้พยายามชักจูงให้ผู้อ่านหันมาให้ความสำคัญกับความงามทางวรรณศิลป์ในงานวรรณกรรมของมิซึมะที่ได้รับการรันตีจากรางวัลทางวรรณกรรมมากมายและคำสรรเสริญจากผู้อ่านชาวตะวันตกมากกว่าที่จะให้ความสนใจกับอุดมการณ์การเมืองของเขา ความนิยมของเรื่องเสียงคลื่นที่รื่นรมย์ใจ ในประเทศไทยเห็นได้ชัดจากการที่นวนิยายเรื่องนี้ได้ถูกแปลนำมาแปลซ้ำอีกในอีก 3 ปีต่อมาในชื่อว่า เสียงคลื่น (2520)⁶ และในปีเดียวกันนั้นนวนิยายเรื่อง คินฝั่ง (2520) ของมิซึมะก็ได้รับความนิยมในโลกตะวันออกอย่างสูงก็ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย⁷ จากปรากฏการณ์นี้จึงอาจกล่าวได้ว่า การรับรู้เกี่ยวกับมิซึมะในช่วงกลางปี ค.ศ. 1970 นั้น นอกเหนือจากการรับรู้เกี่ยวกับตัวตนของมิซึมะที่ “ผิดปกติ” แล้ว ยังมี การสร้างการรับรู้มิซึมะที่คุณค่าผลงานวรรณกรรมของเขาด้วยเช่นกัน

ในปี ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) รุ่งฤทัย สัจจพันธุ์ “กำลังสนใจศึกษาศิลปะการละครของญี่ปุ่น โดยอาศัย

⁶ ในสำนวนแปลของจิตราภรณ์ ศิริพล อาจารย์สอนประวัติศาสตร์จีน-ญี่ปุ่น ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แม้จะมีการแนะนำชีวิตประวัติของผู้เขียนก็ตาม แต่ก็ไม่มีความที่กล่าวถึงอุดมการณ์ทางการเมืองของมิซึมะอย่างใดก็ตามในนิตยสาร โลกหนังสือ ฉบับปฐมฤกษ์ คอลัมน์ “ใครใครอ่าน-อ่าน” ได้แนะนำเกี่ยวกับมิซึมะผ่านผลงานชิ้นนี้ไว้ว่า “นวนิยายหลายเรื่องของเขาจัดเป็นผลงาน Erotic Literature ชั้นดีที่สร้างความหวั่นไหวให้ผู้อ่านได้โดยไม่ต้องใช้ “อักษรสีตัว” เข้าช่วยแต่ประการใด อีกประการหนึ่ง ความรู้สึกไทยหระคนความปรารถนาต่อทะเล เพศสัมพันธ์ที่ปรากฏกลืนกันให้ผู้อ่านรู้สึกได้ว่าไปจากนวนิยายหลายต่อหลายเรื่องของเขานั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลทางด้านจิตวิทยาสืบเนื่องมาจากการที่เขาว่านัยไม่เป็นมาตลอดชีวิต และมีแนวโน้มด้านอารมณ์ “รักร่วมเพศ” (บรรณาธิการ, 2520, หน้า 134)

⁷ บิดา นักแปลที่มีชื่อเสียงในเวลานั้นได้ให้สัมภาษณ์กับนิตยสาร โลกหนังสือ ไว้ว่า “ดิฉันไม่ค่อยได้อ่านมากค่ะ อ่านแต่เรื่องที่แปล (...) นวนิยายแปลปี ๒๐ ที่ฉันชอบที่สุดคือ คินฝั่ง ของอุกิโอะ มิซึมะที่ ช.ชาลี แปลนั้นแหละค่ะ” (กองบรรณาธิการ, 2521, หน้า150)

บทละครของมิซิมะส่วนหนึ่ง” จึงได้คัดสรรงานวรรณกรรมญี่ปุ่นจากหลากหลายผู้เขียนมาแปล “เพื่อที่ผู้อ่านจะได้รู้จักและเข้าถึงวรรณกรรมญี่ปุ่น” เนื่องจากเห็นว่า “มิซิมะเป็นนักเขียนร่วมสมัยที่ผสานแนวคิดตะวันตกและตะวันออกเข้าหากันอย่างกลมกลืน (...) มีความสามารถในเชิงวรรณศิลป์อย่างสูง” (รีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2558a, น. 11) และ “เป็นนักเขียนญี่ปุ่นที่คนไทยรู้จักดี” (รีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2558b, น. 11) พิบูลศักดิ์ ละครพล บรรณาธิการจัดพิมพ์ในครั้งนั้นจึงได้คัดเลือกผลงานบทละครและเรื่องสั้นของมิซิมะมาแปลแล้วรวมเล่มจัดพิมพ์ในชื่อหนังสือว่า รวมเรื่องสั้นและบทละครญี่ปุ่น ซากุระร่วงในฤดูใบไม้ผลิ (2522) ผลปรากฏว่าหลังจากตีพิมพ์ได้มีเสียงตอบรับจากผู้อ่าน เป็นต้นว่า “เอามิซิมะเสียอีกเล่มสิ...” ในขณะที่เดียวกันก็มีเสียงจากผู้อ่านที่ว่า “มิซิมะนั้นตะแคงเป็นเกย์...” เข้ามาด้วยกัน ซึ่งพิบูลศักดิ์ได้วิพากษ์ไว้ในคำนำบรรณาธิการในการจัดพิมพ์ เลือดรักชาติ รวมเรื่องสั้นของยูคิโอะ มิซิมะ (2522) ว่า “นักอ่านบางท่านยึดติดที่ตัวคนเขียน บางท่านไม่สนใจในวิถีชีวิตส่วนตัว” (พิบูลศักดิ์ ละครพล, 2558b, น. 14-15)

ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าแม้ผู้อ่านชาวไทยจะรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะผ่านการรับรู้ที่ได้รับอิทธิพลมาจากบทความของผู้อ่านชาวตะวันตกและบทแปลฉบับภาษาอังกฤษตามที่นำทิพย์ได้กล่าวไว้ก็ตาม แต่ด้วยสถานการณ์ทางสังคมและการเมืองในช่วง ค.ศ. 1970 ก็ได้สร้างลักษณะการรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะของชาวไทยที่แตกต่างจากชาวตะวันตก กล่าวคือ ในขณะที่ชาวตะวันตกรับรู้มิซิมะและผลงานในลักษณะของความแปลกใหม่แบบตะวันออก แต่การแปลวรรณกรรมของมิซิมะในสังคมไทยนั้นได้ช่วงชิง ต่อสู้ สร้างความหมายและการรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะในรูปแบบที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ ด้วยฮาบิทัสของบรรณาธิการ วารสาร สังคมศาสตร์ปริทัศน์ และนิตยสารโลกหนังสือ ที่ปฏิบัติการวิพากษ์วิจารณ์การเมืองและ

ปัญหาสังคมไทยอย่างเสรีมาตั้งแต่แรก จนกลายเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีอิทธิพลต่อความคิดของปัญญาชนไทยอย่างสูง ในสมัยนั้น การนำเสนอเกี่ยวกับมิซิมะและผลงานของเขาจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากบริบททางการเมืองได้เช่นเดียวกับการรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะที่เกิดขึ้นในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงอื่น ๆ ในขณะเดียวกัน ผู้ปฏิบัติการแปลอีกส่วนหนึ่ง เช่น ฉุนได้พยายามสร้างการรับรู้ผลงานของมิซิมะที่สะท้อนถึงอัจฉริยะทางด้านศิลปะการประพันธ์ของผู้เขียนมากกว่าการรับรู้เกี่ยวกับชีวประวัติของมิซิมะทั้งในแง่ของอุดมการณ์ทางการเมืองและรสนิยมทางเพศโดยการเน้นย้ำถึงคุณค่าของวรรณกรรม รางวัลต่างๆ ที่ได้รับ เช่นเดียวกับรีนฤทัยและพิบูลศักดิ์ที่แม้จะนำเรื่องสั้น “เลือดรักชาติ” มาแปลใหม่ก็ตาม แต่ก็ได้พยายามก้าวข้ามการครอบงำทางวาทกรรมมิซิมะผู้คลั่งชาติที่สุชาติ สวัสดิ์ศรีได้ผลิตไว้ โดยได้ปรับเปลี่ยนการรับรู้เกี่ยวกับ “ความรักชาติ” ของมิซิมะให้เป็นการแสดงออกอย่างจริงจังของผู้เขียน (พิบูลศักดิ์ ละครพล, 2522, ปกหลัง)

เมื่องานวรรณกรรมของมิซิมะไม่ใช่งานที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านวรรณกรรมญี่ปุ่นในไทยดังที่กล่าวไปในข้างต้น วรรณกรรมของมิซิมะที่ปรากฏในสังคมไทยช่วงปี ค.ศ. 1970 จึงเป็นการแปลจากฉบับแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย สิ่งที่น่าสนใจจากการตรวจสอบต้นฉบับแปลภาษาอังกฤษก็คือรายชื่อเรื่องสั้นที่ถูกนำมาแปลเป็นภาษาไทยส่วนใหญ่ตรงกับรายชื่อเรื่องสั้นของมิซิมะที่ถูกบรรจุในหนังสือรวมเรื่องสั้น Death in Midsummer, and Other Stories (1960) โดยจะเห็นได้ว่าเรื่องสั้นอย่าง “Patriotism” (「憂国」) และ “Swaddling Clothes” (「新聞紙」) ถูกนำมาแปลซ้ำ ในขณะที่เรื่องสั้น “The Priest of Shiga Temple and his love” (「志賀寺上人の恋」) และ “Onnagata” (「女方」) กลับไม่ถูกคัดเลือกมาแปลเลยแม้เพียงแต่ครั้งเดียวจนถึงปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาจากเนื้อเรื่องของเรื่องสั้น “The Priest of Shiga Temple and his love”⁸ และเรื่องสั้น “Onnagata”⁹ แล้ว ประเด็นพระสงฆ์กับสตรีเพศเป็นประเด็นต้องห้ามในสังคมไทยที่มองว่าศาสนาพุทธเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ การแปลเรื่อง “The Priest of Shiga Temple and his love” จึงอาจเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมในสังคมไทย ในขณะที่เดียวกันประเด็นความสัมพันธ์แบบชายรักชายในช่วง ค.ศ. 1970 สังคมไทยยังมองว่าเป็นความวิปริต ความป่วยไข้ (เทอดศักดิ์ ร่มจำปา, 2546) การนำเสนอเรื่อง “Onnagata” จึงสวนทางกับขนบดั้งเดิมของสังคมไทยในช่วง ค.ศ. 1970 ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า แม้ว่าผู้ปฏิบัติการแปลอีกฝ่ายหนึ่งจะมุ่งนำเสนอความแปลกใหม่ที่ไม่มีในงานวรรณกรรมฝั่งตะวันตกและหยาบคายความงามทางวรรณศิลป์และความจริงจังของมิซึมะมาสร้างการรับรู้แก่ผู้อ่านในอีกรูปแบบก็ตาม แต่การปฏิบัติการแปลวรรณกรรมมิซึมะกลับยอมอยู่ภายใต้การควบคุมของชนบสังคมไทย ความย้อนแย้งที่ปรากฏขึ้นของผู้ปฏิบัติการแปลฝ่ายนี้นั้นนอกจากสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดในการรับรู้เกี่ยวกับมิซึมะในสังคมไทยที่แตกต่างจากชาติอื่นๆ ยังแสดงให้เห็นถึงความพยายามประนีประนอมความเป็นมิซึมะกับบริบทสังคมไทยเพื่อรักษาตำแหน่งแห่งที่ของงานวรรณกรรมมิซึมะให้คงอยู่ในสังคมไทยต่อไป

6. บทสรุป

การศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับมิซึมะผ่านผลงานวรรณกรรมแปลนั้นสัมพันธ์อย่างแนบแน่นระหว่างตัวตนของมิซึมะกับภูมิหลังทางสังคมของวัฒนธรรมปลายทาง

บทความนี้ได้นำมามุมมองทางสังคมวิทยาจากแนวความคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยอ มาวิเคราะห์การรับรู้ผ่านการแปลวรรณกรรมของมิซึมะ ยุคิโอเอภายใต้มิติทางสังคมการเมือง และวัฒนธรรมของประเทศไทยในช่วง ค.ศ. 1970 ซึ่งเป็นช่วงที่งานวรรณกรรมมิซึมะเริ่มได้รับการแปลและแพร่หลายในสังคมไทยสูงสุด

จากการศึกษาพบว่า การแปลงานวรรณกรรมของมิซึมะและการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับมิซึมะในสังคมไทยช่วง ค.ศ. 1970 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลัก กลุ่มแรกมาจากสถาบันที่สของสุชาติ สวัสดิ์ศรี ที่ส่งอิทธิพลต่อสิ่งพิมพ์หลักที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมของปัญญาชนหัวก้าวหน้าในเวลานั้น สิ่งพิมพ์เหล่านี้ได้สร้างการรับรู้เกี่ยวกับมิซึมะในฐานะของนักเขียนที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ชาตินิยมแบบเทิดทูนจักรพรรดิ และจัดวางตำแหน่งให้ผลงานวรรณกรรมมิซึมะเป็นวรรณกรรมอีโรติก การรับรู้เกี่ยวกับมิซึมะในสายตาของปัญญาชนฝ่ายซ้ายจึงตีตรามิซึมะเป็นนักเขียนผิดปกติที่มีอุดมการณ์ตรงข้ามกับตนและไม่ได้สร้างสรรค์งานวรรณกรรมสะท้อนสังคม ในขณะที่ผู้ปฏิบัติการแปลอีกกลุ่มก็ได้พยายามช่วงชิงการสร้าง ความหมายเกี่ยวกับมิซึมะในอีกลักษณะหนึ่ง โดยพยายามเสนอให้ผู้อ่านแยกตัวตนของมิซึมะออกจากผลงานวรรณกรรม ชี้ให้ผู้อ่านเห็นถึงความเป็นอัจฉริยะทางการประพันธ์ของมิซึมะ ตลอดจนปรับเปลี่ยนการตีความเกี่ยวกับอุดมการณ์ของมิซึมะในเชิงการเมืองที่สะท้อนผ่านงานวรรณกรรมให้กลายเป็น “ความจริงใจ” ที่มีต่องานวรรณกรรมแทน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้ปฏิบัติการแปลกลุ่มนี้จะพยายามทำลายกำแพงการรับรู้เกี่ยวกับตัวตนของมิซึมะ แต่ก็เล็งที่จะนำเสนอผลงาน

⁸ เป็นเรื่องราวของพระเถระรูปหนึ่งแห่งวัดชิเกะที่มุ่งปฏิบัติอย่างยาวนานเพื่อเข้าสู่ดินแดนสุชาวดี วันหนึ่งขณะที่พระรูปนี้กำลังชื่นชมความงามของทะเลสาบอยู่นั้นก็เหลือบไปเห็นเจ้าจอมนางหนึ่งที่ประทับราชรถมาที่ทะเลสาบแห่งนั้น ด้วยความงามของเจ้าจอมนางนั้นทำให้พระเถระรูปนี้รู้สึกคลั่งคลืออย่างยิ่ง จนตัดสินใจที่บุกเข้าไปหาเจ้าจอมและยื่นฝ่ามือเจ้าจอมจากสวนในที่ประทับ ท้ายที่สุดเจ้าจอมตัดสินใจสั่งให้สาวใช้นำตัวพระเถระมาเข้าพบและยื่นมือให้พระเถระได้สัมผัสหลังจากที่พระเถระได้กลับไป อีก 2-3 วันถัดมาก็มีข่าวลือว่าพระรูปนี้ได้มรณภาพไปแล้ว

⁹ เรื่องราวของมະสึยะมะ เด็กหนุ่มที่หลงใหลในละครคาบูกิ (ละครที่ใช้นักแสดงชายทั้งหมด) และการแสดงของมังกุ นักแสดงละครคาบูกิชายที่สวมบทบาทเป็นตัวละครหญิง มະสึยะมะเข้ามาทำงานในคณะละครเพื่อจะได้สัมผัสชีวิตหลังเวทีของมังกุอย่างใกล้ชิด สิ่งที่ทำให้มະสึยะมะประหลาดใจก็คือมังกุนั้นแม้จะเป็นชายก็ตาม แต่ในชีวิตจริงก็ยังคงลักษณะกิริยาท่าทางของความเป็นผู้หญิงไว้เช่นเดียวกับตอนที่แสดงบนเวที วันหนึ่งมะวะซะกิ ผู้กำกับละครเวทีคนใหม่ปรากฏตัวขึ้น มังกุก็แอบชอบมะวะซะกิจึงตั้งใจแสดงตามที่มะวะซะกิกำกับตลอดมา จนเมื่อสิ้นสุดการแสดงรอบสุดท้ายมังกุได้ขอให้มะวะซะมะนัดมะวะซะกิให้ตนเองเพื่อที่จะได้ไปทานอาหารเย็นด้วยกัน และในวันนั้นมะวะซะมะก็รู้สึกว่าการแสดงของตัวเองถึงหวังมังกุ

วรรณกรรมของมิซิมะที่มีประเด็นเนื้อหาขัดต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ด้วยเหตุนี้ เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะในประเทศอื่นๆ แล้ว จะเห็นได้ว่าความน่าสนใจของการรับรู้เกี่ยวกับมิซิมะในสังคมไทยนั้นซ้อนทับกับ

กระแสความนิยมในวงการวรรณกรรมไทยที่เกิดขึ้นช่วงเวลานั้น ที่มีการต่อสู้ชิงพื้นที่ระหว่างกระแสของการสนับสนุนวรรณกรรมเพื่อชีวิตและกระแสของการสนับสนุนวรรณกรรมเพื่อศิลปะนั่นเอง



เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] กองบรรณาธิการ. (2520a). ใครใคร่อ่าน-อ่าน ไทย. โลกหนังสือ, 1(1), 132-135.
- [2] กองบรรณาธิการ. (2520b). ใครใคร่อ่าน-อ่าน ไทย. โลกหนังสือ, 1(5), 139-142.
- [3] กองบรรณาธิการ. (2520c). ชาวหนังสือ ชาวนักเขียน ไทย. โลกหนังสือ, 1(8), 8-13.
- [4] กองบรรณาธิการ. (2521). หนังสือดีแห่งปี. โลกหนังสือ, 1(5), 150.
- [5] ฉุน ประภาวิวัฒน์. (2515). คำนำ. ใน ยะสุนารี กาวาบาตะ, เหมันตคาม (หน้า ก-ข). กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- [6] ฉุน ประภาวิวัฒน์. (2517). คำนำ. ใน ยุคิโอ มิซึมา, เสียงคลื่นที่รื่นรมย์ใจ (หน้า ก-ฎ). กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- [7] ทนพร ตริรัตน์สกุลชัย. (2561). มองวรรณกรรมญี่ปุ่นในวารสารสังคมศาสตร์ปริทัศน์ การศึกษาการรับวรรณกรรมญี่ปุ่นของปัญญาชนไทยในช่วงปี 1970. ภาษาและวัฒนธรรม, 36(2), 163-188.
- [8] เทอดศักดิ์ รมจำปา. (2546). จาก “กระเทย” ถึง “เกย์” ประวัติศาสตร์ชายรักร่วมเพศในสังคมไทย. อักษรศาสตร์, 32(1), 303-332.
- [9] ผู้สื่อข่าวจากญี่ปุ่น. (2516). จดหมายถึงบรรณาธิการ. สังคมศาสตร์ปริทัศน์, 11(4), 5-8.
- [10] ผู้สื่อข่าววรรณกรรม. (2515a). ข่าวในวงการหนังสือ. สังคมศาสตร์ปริทัศน์, 10(5), 115-117.
- [11] ผู้สื่อข่าววรรณกรรม. (2515b). ข่าวในวงการหนังสือ. สังคมศาสตร์ปริทัศน์, 10(10), 116-119.
- [12] พิเชฐ แสงทอง. (2559). ปรากฏการณ์วรรณกรรมไทย พ.ศ.2530-2559. วารสารรุสมิแล, 37(2), 80-89.
- [13] พิบูลศักดิ์ ละครพล. (2522). ใน ยุคิโอ มิซึมะ, เลือดรักชาติ รวมเรื่องสั้นของยุคิโอ มิซึมะ (หน้า ปกหลัง). กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.
- [14] ภิญโญ กองทอง. (2541). สONGทศวรรษเรื่องสั้นไทย (๒๕๒๐-๒๕๔๐). ภาษาและหนังสือ, 29, 149-158.
- [15] รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2558). คำนำของผู้แปล (ในการพิมพ์ฉบับแรก). ใน มิซึมะ ยุคิโอ, คนบ้านหลังคา THE MAN ON THE ROOF (หน้า 11). ปทุมธานี: นาค.
- [16] รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2558). จากผู้แปล (คำนำในการพิมพ์ครั้งแรก). ใน มิซึมะ ยุคิโอ, กลางฤดูร้อน DEATH IN MIDSUMMER AND OTHER STORIES (หน้า 11). ปทุมธานี: นาค.
- [17] สัมพันธ์ ก้องสมุทร บรรณาธิการ. (2548). 30 ปี ศรีดาวเรือง แรงงานแห่งความรักกับเส้นทางนักเขียน 60 ปี สุชาติ สวัสดิ์ศรี ศรีบูรพาแห่งวรรณกรรมร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : วลี ศรีเอชนัน.
- [18] สุนีย์ ประสงค์บัณฑิต. (2553). แนวความคิดฮาปัทสของปีแอร์ บูร์ดิเยอ กับทฤษฎีทางมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- [19] Kensuke Tamai. (2522). บทนำ. ใน เรื่องสั้นญี่ปุ่น 3 (หน้า ฉ-น). กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [20] Jinyu, L. (2012). Habitus of Translators as Socialized Individuals. Theory and Practice in Language Studies, 2(6), 1168-1173.
- [21] Hanna, S. (2016). Bourdieu in Translation Studies: The Socio-cultural Dynamics of Shakespeare Translation in Egypt. New York: Routledge.
- [22] アニー・ティッキ(1988). 「フランスの三島文学受容」 『新潮』 85(1):319—330.

- [23] テレングト・アイトル(2010). 「アジアにおける三島文学：自決後40周年によせて」 イルメラ日地谷=キルシュネライト(編), 『MISHIMA!—三島由紀夫の知的ルーツと国際的インパクト』(153-175).京都: 昭和堂.
- [24] テレングト・アイトル(2012). 「三島文学のグローバル化:あるいはその研究と展望」 『北海学園大学人文論集』 51: 61-74.
- [25] ナムティップ・メータセート(2015). 「三島文学との出会い—原書と翻訳の間」 有元伸子 久保田裕子 (編), 『21世紀の三島由紀夫』(32-36). 東京: 翰林書房.
- [26] 三島由紀夫(1998). 『三島由紀夫未発表書簡—ドナルド・キーン氏宛の97通』 東京: 中央公論.
- [27] 久保田裕子(2002). 「三島由紀夫作品の翻訳事情—アメリカにおける受容をめぐって」 『昭和文学研究』 45: 105-116.
- [28] 村上智子(2014). 「ソ連における三島由紀夫の受容：ペレストロイカ期・革命のアイコンとしてのミシマ」 『近代文学. 第二次. 研究と資料』 8: 229-245.
- [29] 稲田大貴(2015). 「海外における受容」 「三島文学との出会い—原書と翻訳の間」 有元伸子 久保田裕子 (編), 『21世紀の三島由紀夫』(306-309). 東京: 翰林書房.

หน่วยงานผู้แต่ง: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Affiliation: Faculty of Humanities, Chiang Mai University

Corresponding email: Thanabhorn.t@cmu.ac.th